

Møllerens opgaver

Enhver ”møllersvend”, der påtænker at betjene Ulstrup Mølle må lære de 40 vigtigste punkter ved vindmøllerens daglige arbejde. De er desuden det ufravigelige teoretiske grundlag for nye ”møllerlærlinge”, der må være fuldt fortrolige med fagudtryk og kritiske færdigheder, før de overlades praktisk drift af møllen og dens inventar.

De 40 punkter, danner grundlaget for de uddybende beskrivelser og forklaringer i de følgende afsnit om beredskab, vedligehold, sikkerhed og drift af Ulstrup Mølle.

Også i dag er de 40 punkter, forfattet af nu afdøde møllebygger John Jensen, nyttig læsning for møllere og møllepassere, og de bringes her, efter en lettere indholdsmæssig tilpasning til forholdene i Ulstrup Mølle.

Før kørsel – forberedelse

1. Smøring af søle med konsistensfedt.
2. El-motor: kontrol af olie ringenes funktion.
3. Kornrenser: Smøring af plejlleje hvis rystesoldet anvendes.
4. Afmontering af stormsikring.
5. Benyt tørt vejr til at konstatere at vingerne sidder fast. Armkilerne, samt alle andre kiler, bør jævnligt efterses og drives i den tørre tid og evt. strimler gammelt sejldug, lagt kun på træksiden.
6. Sejling: Vurdering af sejlføring ud fra vindforhold. Ved kraftigere vind i stabilt vejr, svik de første to modsatte vinger til halv, sæt det fulde sejl ned og den 4. vinge sidst.
7. Krøjning til vindøjet.
8. Sæt møllen under belastning m. f.eks. 1 kværn indkoblet.
9. Anbringe sikkerhedsafspærring som det sidste før start.
10. Smør kammene efter behov, med en blanding af smeltet talg og bivoks, så bliver de blanke og holder længere.

Under kørsel - observationer

11. Vær opmærksom på evt. gæsters opførsel i møllen, rygning, selvbetjening, børn på skuldrene og passage af sikkerhedsafspærringer. **Husk! gæsternes sikkerhed er møllerens ansvar.** Dette kan ikke fraskrives ved skiltning eller lign. Giv gerne gode råd, ved passage og gang på trapper.
12. Møllen må altid holdes nøjagtig i vinden, så sejlene ikke slår.
13. Vær altid opmærksom på vejret, at ikke et uvejr skal komme overraskende.
14. Lytte til møllen og gangtøjets funktion. Vær opmærksom på manglende smøring af bosset.
15. Observere, for løse kiler i krydshoved, kamme og traverser.
16. Observere, at kamme og stokke har tilstrækkeligt smørelse. Kammene må aldrig blive hvide, men må stadig holdes smurt med talg/bivoks.

Ved maling af korn:

17. Mal kliddene rene af én omgang, og kom aldrig mel på kværnen.
18. Kværnene må altid holdes skarpe; ikke for dyb, men fin bildning.
19. Rens kværnbesætningen godt, før den bliver sat om; ringmelet må helst males ned hver gang. Lad ikke gammelt malet mel stå i kværnen, der kommer hurtigt melmider.
20. Kværnen må altid have så meget korn, som passer til kraften, og ved start skal der altid være påslået kærner i øjet og gerne også mellem stenene.
21. En fransk kværn skal altid være lidt lavere ind imod centrum; højeste bredde på melgangen er 6 à 7 cm.

Møllerens opgaver

22. Det er vigtigt at holde øje med sliddet i taplejer / terningen og i tide ilægge en kobberfemøre til erstatning for sliddet og for at forhindre gennem slidning.
23. Enhver kværn må efterses i halsen og smøres der, hver gang den er oppe. Terningen renses, og ren olie påfyldes.
24. Man må altid ordne lettetøjet således, at lettebjælken ligger vandret, når kværnene er lagt sammen. Dette for at undgå uhensigtsmæssigt slid i taplejet.
25. Det er nødvendigt at sprøde en balancekværn en gang imellem (at kontrollere balancen og i hugningen af bøjlerne). Det er uhensigtsmæssigt, og giver stort skævt slid, sliddet er også stort ved at demonstrere kværnen uden kerner mellem stenene.

Skalkværnen:

26. Det er ligeså nødvendigt at holde skallekværnen skarp, som en anden kværn.
27. Skalstenen må rettes fuldstændig i cirkel og vinkel, og flugterne efterses.
28. Man må helst en gang imellem skære et stykke ud af kippen midtpå når stenen slides, da cirklen derved bliver bedre. Kværnen virker bedst når afstanden mellem sten og kippladerne er fra 0,7 til maks. 1 cm
29. Kipladerne må holdes godt rene og fri for svinemel, ellers bliver skalgodset for varmt og kværnen sveder og arbejder dårligt, derved fremmes en ufuldstændig rensning af skallekornet.

Sigten:

30. Under sigtningen må melet undersøges, om det er frit for klid; et lille hul på floret kan give en masse klid i melet.
31. Efter hver sigtning må floret børstes godt, da det derved lettere undgår at blive klistret.
32. Rens sigtekasse og snegl senest fjortende dag efter brug, så der ikke samles reder af møl, spindelvæv og melmider

Pauser:

33. Sæt vingerne i den stilling som signalerer årsagen til pausen.

Efter kørsel – afrigning

34. Afrig sejlene og slå dem foran om vingebjælkerne.
35. Tag stormbrædderne af hver aften, og stil vingene i saks.
36. Monter stormsikringen.
37. Sæt mindst en kværn i indgreb og læg stenene sammen.
38. Afmonter sikkerhedsafspærring.
39. Noter i driftsbogen hvis der er ting som trænger til service eller reparation. Med tiden slides bryst i kammene; det må stikkes bort med et stemmejern, ellers rumler hjulene under gangen.
40. En plads til hver ting, og hver ting på sin plads. Møllen må altid holdes så ren som muligt.

Sikkerhed

Ved sejling som anses som alm. håndtering af møllen udføres dette uden ekstra sikkerheds tiltag. Ved enhver reparation og servicering af vingerne og krøjeværk, som f.eks.. stramning af kiler, udskiftning af vridere m.m., skal der bæres sikkerhedssele med line og sikkerhedskrog af godkendt type.